

II междун. науч.-практ. конф.; под. общ. ред. Л. Ю. Шемятихиной. Екатеринбург, 2011. С. 178–182.

10. Фесенко Г. Г., Фесенко Т. Г. Формування гендерної компетентності студентства: проектно-орієнтовані стратегії Харківського національного університету міського господарства імені О.М. Бекетова. *Формування у молоді гендерно-відповідальної поведінки (на прикладі українських ВНЗ)* : навч. посіб. / за заг. ред. Н. Світайло. Суми. 2013. С. 53–56.

11. 2020 Diversity Annual Report. 33 p. URL: <https://diversity.google/annual-report/>.

ІГРАШКИ, ЯКІ ВЧАТЬ ТОЛЕРАНТНОСТІ

Драгунова Т. О.

Наук. керівн.: д-р пед. наук., доц. **Онипченко О. І.**

Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»

Харківської обласної ради

Толерантність – це саме те, чого так не вистачає сьогодні людям: терпіння, терпимості, розуміння, дружнього ставлення, адекватного сприйняття. В цій статті хотілося б відкрити таке соціальне питання як: «толерантне ставлення до людей з особливими потребами». На сьогоднішній день людей з особливими потребами нараховується близько 3 млн на 46 млн. населення, в нашій державі цей факт призводить до виникнення низки проблем, пов'язаних із їхньою соціалізацією.

Поняття «толерантність» розглядається як соціально важливе явище, норма життя у демократичному суспільстві. Це один з головних принципів взаємовідносин між людьми. Толерантність визначається як інтегративна якість особистості, що відображає активну моральну позицію і готовність до конструктивної взаємодії з людьми і групами незалежно від їх національної, соціальної, релігійної, гендерної приналежності, поглядів, світогляду, стилю мислення і типу поведінки; сприяє успішному самоствердженню особистості та її самореалізації у суспільстві.

Сучасна наука розглядає проблему толерантності в онтогенезі у філософському, психологічному, педагогічному та соціокультурному контекстах. Різні аспекти проблеми толерантності, зокрема осмислення сутності феномена «толерантність» а його особливої значущості для

формування професіоналізму особистості педагога досліджено у наукових працях вітчизняних учених [1].

Мета статті – показати необхідність формування толерантності в дітей з дошкільного віку засобами іграшок; допомогти дітям з інвалідністю адаптуватися до навколишнього середовища за допомогою іграшок.

Формувати толерантне ставлення в дитини можливо через гру зі спеціальними іграшками, наприклад, лялька Барбі. Підприємниця Рут Хендлер, яка придумала Барбі та назвала її на честь своєї дочки Барбари, зробила свого роду революцію в сприйнятті того, якою має бути лялька. До Барбі вважалося, що, граючи в ляльку, дівчинка імітує поведінку матері стосовно дітей, тому основними ляльками були пупси й більші нарядні ляльки. А Барбі стала подругою, старшою сестрою й разом з тим ідеалом, втіленням якого дівчинка прагне стати в майбутньому.

Водночас Барбі серйозно критикували, зокрема, за нереалістичні стандарти краси. Прототипом першої ляльки Барбі стала героїня німецьких коміксів для дорослих Білд Ліллі. Ліллі носила відверті вбрання, користувалася червоною помадою і яскравою чорною підводкою, у неї були великі груди й дуже тонка талія. Зазначалося, що занадто тонка талія й загальна худорлявість Барбі можуть спровокувати анорексію й комплекси в дітей. Розрахунки, проведені Центральним госпіталем Гельсінкі, показали, що реальній жінці із пропорціями Барбі не вистачало б 17-22 % ваги для нормального функціонування репродуктивної системи. У 2013 році вчені з'ясували, що якби Барбі існувала в реальному житті, то вона б важила 49 кг при зрості 175 см. Талію би мала 45 см, а ступні завдовжки 21 см. У підсумку, вони дійшли висновку, що в реальності такій дівчині довелося б плазувати, оскільки ступні й щиколотки не змогли б підтримувати масу її тіла. У 1990-х роках розмір талії ляльки був збільшений. У 2016 році була випущена інша модель – маленька Барбі й Барбі з іншими формами тіла, руйнуючи стереотипи та демонструючи різноманітність.

Оскільки Барбі завжди привертала увагу і як інструмент для профорієнтації або суспільної активності (танцівниці, пілота, репера, бізнесвумен, військової й ученої). Спільно з Європейським космічним агентством була створена модель Барбі за образом першої італійської астронавтки Саманти Крістофоретті, щоб надихнути дівчаток на вибір професії в галузі науки. Також є Барбі «Ангела Меркель», щоб заохотити підростаюче

покоління до кар'єри в політиці. Барбі брала активну участь у суспільному житті: подавала заявку на Олімпійські ігри, чотири рази балотувалася в президентки США. Вона змінювала захоплення, колір шкіри й віросповідання. В 2017 році з'явилася Барбі в хіджабі, зображуючи американську фехтувальницю Ібтіхадж Мухаммад.

Нова лінійка називається Creatable World («Світ, що створюється») і складається із шести ляльок з різним кольором шкіри, кожен з яких можна видозмінити за власним бажанням. У ляльковий набір входять дві перуки з різними зачісками – короткою стрижкою «під хлопчика» і довгими локонами, а також одяг і аксесуари, що дозволяють створити різноманітні образи однієї й тієї ж ляльки [2, с. 1]. Як заявили в компанії, це дозволить дітям самим вибирати, з іграшками якої статі або раси їм гратися.

Крім того створено лінійку ляльок, яка покликана відобразити «різноманітний погляд на красу» та інклюзивність (наприклад, з протезом, в інвалідному візку). Такі іграшки дозволяють із раннього віку виховувати толерантність до людей, що мають подібні фізичні обмеження. Крім того, у вихованні толерантності до ЛГБТ-спільнот застосовують ляльку Бобо, що «виходить із шафи», тобто здійснює камінг-аут.

Камінг-Аут (від англ. *coming out* «розкриття; вихід») – процес відкритого й добровільного визнання людиною своєї приналежності до сексуальної або гендерної меншості або результат такого процесу. Термін «камінг-аут» застосовується переважно стосовно лесбіянок, геїв, бісексуалів і трансгендерних людей (скор. ЛГБТ), які перестали приховувати від навколишніх свою сексуальну орієнтацію або гендерну ідентичність. Вираження «камінг-аут» є прямим запозиченням сталого англomовного вислову *coming out* (скор. від *coming out of the closet* – букв. «вийти із шафи», за змістом «вийти з сутінків; відкритися»).

Отже, вищезазначені іграшки дозволяють ознайомити дитину з різноманітністю сучасного суспільства й навчити її вільно розрізняти відмінності інших людей. Вони повинні бути в кожному дитячому садку, щоб якнайбільше дітей дошкільного віку мали до них доступ і можливість не тільки самоідентифікації, але й ігрової соціалізації. У такий спосіб толерантне ставлення не буде нав'язаним і не залишатиметься порожнім звуком під час виховних бесід – воно ненав'язливо увійде в повсякденні ігри, ознайомивши

дитину з різними гендерними моделями. Це, зі свого боку, дозволяє формувати суспільні норми гендерної рівності.

Література:

1. Толерантне ставлення до людей з особливими потребами. URL: <http://km-rda.gov.ua/infosim/3802-tolerantne-stavlennia-do-liudey-z-osoblivimi-potrebami.html>.
2. Молчанова А. О. Толерантність як ціннісна основа професійної діяльності педагога: посібник. Київ: Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України, 2013. 188 с.

«КИСЛОТНЕ НАСИЛЛЯ» ЩОДО ЖІНОК: РЕАЛІЇ СЬОГОДЕННЯ

Жукова Л. В.

Наук. керівн.: *д-р пед. наук., доц. Оніпченко О. І.*

Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»

Харківської обласної ради

Жінки у всьому світі потерпають від домашнього насильства більше, ніж від пограбувань та в автомобільних катастрофах, разом узятих. Серед жінок, які стали жертвами насильства, у п'ять разів більше спроб самогубства, ніж у жінок, які не зазнали цього лиха. Майже третина жінок, яким були завдані побої, які зазнали насилля, страждає на довготривалі депресії, деякі з них долучаються до вживання алкоголю і наркотиків, багатьом потрібна допомога психіатра [1, с. 319]. Щороку близько 10000 жінок в Україні страждають від домашнього насильства [2; 3].

Одним із жахливих видів насилля є так зване «кислотне насилля». Розглянемо більш детально причини його виникнення та визначимо країни, де воно здійснюється. **Метою** статті є аналіз проблеми насилля щодо жінок, зокрема «кислотне насилля» в країнах світу та в Україні як соціального явища; визначення причин, наслідків та засобів його подолання.

Стан дослідження. Фундаментальні основи сучасних теорій насильства були закладені в дослідженнях Х. Арангурена, Г. Блумера, М. Вебера, Д. Галтунга, Л. Гумпловича, Р. Дарендорфа, Е. Дюркгейма, Г. Зіммеля,